כד הדהב

ארמניה

כתב אובניס טומאניאן
ציירה מ. סטוליארובה

זה מה ששמעתי מפי הזקנים שלנו, והם שמעו מהסבים שלהם, והסבים שלהם שמעו מהזקנים שחיו אז. וזה מה ששמעתי אספר לכם.
הפעם חי איכר עני. שהייתה לו רק חלקת אדמה קטנה וזוג שוורים.

ובחורף מתו השוורים של האיכר הזה.

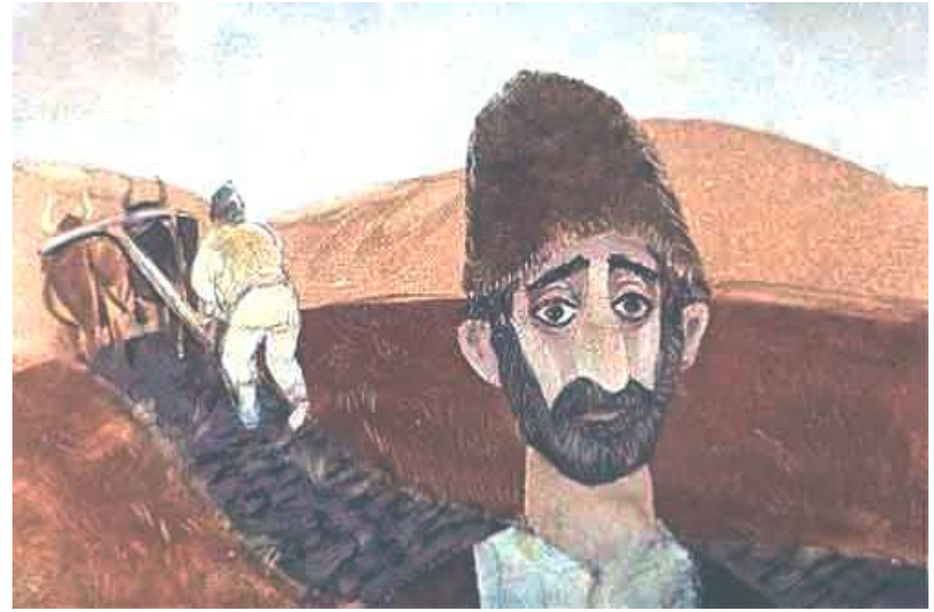

באביב צריך היה לחרוש אדמה ולזרוע. אבל בלי שוורים לא יכול היה לעבוד. לכן השכיר את החלקה לשכן.

השכן התחיל לחרוש עם השוורים שלו ופתאום המחרשה נתקעה בדבר מה קשה. הוא בדק וראה באדמה כד חמר גדול ומלא זהב. מיד עזב את המחרשה והשוורים בשדה ורץ לבעל החלקה.

"הי! איזה מזל יש לך" אמר "באדמה שלך
התגלה כד זהב. לך ותוציא אותו."
"לא ידידי. הזהב לא שלי" ענה בעל החלקה
"אתה שכרת את האדמה אצלי, אתה חרשת,
והכל שבתוך האדמה הוא שלך. מצאת זהב,
שיהיה לך זהב. קח אותו."
התחילו השכנים לריב, להתווכח. "הזהב שלך" –
"לא, הוא שלך!" התחממו וכמעט התחילו במכות.
החליטו ללכת לצאר לשיפוט.

כשהצאר רק שמע על כד הזהב, הבריקו עיניו.
אומר "הזהב לא שלך או שלו. זו האדמה שלי
והזהב הוא שלי!"

והצאר עם כל אנשי החצר שלו מיהרו לשדה שבה נמצא הכד. באו, גילו את הכד ורואים – הכד מלא נחשים!

בכעס וברוגז חזר הצאר הביתה וציווה להמית את שני האיכרים שרימו אותו.
"הו אדון הצאר הגדול, שתחיה הרבה זמן" בכו שני האומללים "למה תרצה להמית אותנו? אין כל נחשים בכד, רק זהב, זהב טהור!"

הצאר שלח אנשי החצר שלו לראות את הכד.
חזרו השליחים ואמרו – "אכן זהב בתוך הכד."

השתומם הצאר ואחר כך חשב "אולי לא הסתכלתי כמו שצריך, או אולי ראיתי כד אחר."
והוא הולך בעצמו שוב, גילה את הכד ובכד שוב נחשים!

איזה פלא זה? איש לא יכול להבין. והצאר ציווה להביא אליו את כל החכמים של הממלכה שלו. "תגלו, חכמים" אמר הצאר "איזה פלא זה? החורשים מצאו באדמה כד עם זהב. אני הולך לשם ובכד נחשים. החורשים באים, והוא מלא זהב. איך זה יתכן?"

"אל תכעס, הצאר הגדול, על הדברים שלנו "אמרו החכמים "כד הזהב הזה ניתן במתנה לחורשים עניים על העבודה הקשה ועל היושרה שלהם. כשהם באים, מוצאים זהב – זה פרס בעד העמל האמיתי. וכשאתה בא ורוצה לקחת את המזל של אחר, במקום זהב תמצא נחשים."

הצאר הצטמרר ולא מצא מילים כדי לענות. "טוב" אמר בסוף "ועכשיו שיגידו האיכרים בעצמם למי מהם שייך הזהב."
"בוודאי לבעל האדמה" אומר החורש.
"לא. לזה שחרש את האדמה" אומר בעל החלקה.
ושוב התחיל הריב.

"טוב, טוב, תתפייסו" אמרו בסוף החכמים "ואין אצלכם ילדים? בן? או אולי בת?"
התברר שלאחד בן ולשני בת. ואז החכמים הציעו לחתן זה בזו ולתת להם את כד הזהב.

ההורים הסכימו וכולם היו מרוצים. מהר מאוד נערכה החתונה.
שבעה ימים ושבעה לילות נמשכה החתונה. ואת כד הזהב נתנו
ההורים לזוג הצעיר.
זהב למחותנים, נחשים לצאר החמדן.